

ماددهی دووهم:

به پیتی نهم یاسایه، به کیتییهک به ناوی به کیتی ماموستایانی کوردستانی - عیراق دادهمزرزی و بارهگا سه ره کیه که ی له ههولیری پایتهخت ده بی و بۆیشی هه یه لق له پارێزگاگانی هه ریمدا بکاته وه.

ماددهی سێیهم:

به کیتی ریکخراویتیکی پیشهیی سه ره خۆیه و، شه خسییه تی مه عه و بی خوی هه یه و، مافی مولکداربوونی مولک و مالی گواسته نی و ناگواسته نیشی هه یه.

ماددهی چوارهم:

به که م: به کیتی بو و دهی هیتانی نهم نامانجانهی خواره وه تیده کوشی:

- 1- چه سپاندنی پیرووی فیدرالیزم بو کوردستانی - عیراق.
- 2- داکوکی کردن له نازادییه دیموکراتییه کان و ناشتی و بنه ماگانی مافی مروفت.
- 3- له بهرزکردنه وهی سه وهی پهروه دهیی و فیکرکاری و توانستی زانستی و روشنبیری و هزری ماموستایاندا هاو به شی ده کاو، به جو ریکی نه و توش نامادهیان ده کات که بروای ته و او به مه سه له ی نه ته و ایه تی و نیشتمانه په ره وری و نامانج و ناواته گانی بزاقی رزگاربخوازی کورد (کوردایه تی) بیتیته دی.
- 4- له دانانی ستراتیجییه تی پیرووی پهروه دهی فیکرکاری هه ریمدا به شدار ده بی بو ته یارو ناماده کردنی مینه حاج و بهرنامه گه لی که له گه ل نامانج و ناواته ره و اکانی گه لی کوردستانی عیراقدا بلوی و بگونجی.
- 5- ریز له پیشه ی فیکرکاری ده گری و پیروزی قوتابخانه و په یانگا و زانکوکان ده پاریزی و داکوکی له مافه گانی ماموستایانی کوردستان ده کاو، نامانج و ناواتیان دیتیته دی، زه مانه تی نه و دیان ده کا که به نازادییه کی ته و او وه نه رکی سه رشانی خو بان نه دا بکن.
- 6- بو بهرزکردنه وهی سه وهی ژین و ژبیری ماموستایان تیده کوشی و، رازه و خزمه تی کومه لایه تی و ته ندروستییه یان له و بو ارانه دا پیتشکه ش ده کات که ژبانیکی به حورمه تیان بو بیتیته دی.
- 7- که له پووری نه ته و ایه تی له کوردستاندا دپاریزی و، دوخی روشنبیری به ره و چاکتر ده باو، رو لی ماموستایش له بنیادنان و به ره و چاکتر بردنی شارستانی و، له به مه ده نی کردنی کومه لگه ی کوردستانیدا زه ق و زوپ ده خاته روو.
- 8- له فیکرکردنی نیلزامی و فیکرکردنی گه وره کان و نه هیشتنی بی سه وادی له هه ریمدا به شدار ده بی.
- 9- له گه ل سه ندیکاو ریکخراوو به کیتی و کومه له پیشه یی و جه ماوهره یه گانی ناوه وه و ده ره وه ی هه ریمدا هاو کومه ک ده بی و پیتوه ندییان له گه لدا به ره و چاکتر ده بات.

۱۰- پتوهندی خوی له گه‌ل مامۆستایانی باقیمه‌نی ناوچه‌کانی عیرافدا توندوتۆلتەر ده‌کات.

۱۱- مامۆستایانی کوردستان له نه‌دوه‌و کۆنگره‌ په‌روه‌رده‌یی و زانستییه‌کانی دهره‌وه‌ی ههری‌مدا به‌شدار ده‌کات.

۱۲- بۆ زامنکردن و پاراستنی مافه‌ په‌روه‌رده‌یی و رۆشن‌بیرییه‌کانی نه‌ته‌وه‌ به‌ براهه‌تی ژیاوه‌کانی ناو ههری‌مدا تیده‌کۆشی.

دوو‌دم: یه‌کیتی له‌ پیتاوی وه‌دیهانینی نامانجه‌کانیدا بۆی هه‌یه:

۱- کۆمه‌له‌و یانه‌ی کۆمه‌لایه‌تی و رۆشن‌بیری تایبه‌ت به‌ مامۆستایان له‌ ههری‌مدا دا‌بمه‌زرتیی.

۲- سه‌ره‌رشته‌یی راسته‌وخۆی نه‌و کۆمه‌له‌و دام و ده‌زگایانه‌ بکات که‌ خۆی دایانده‌مه‌زرتیی و بۆیشی هه‌یه‌ نه‌ندام‌یک وه‌ک نوینه‌ری خۆی له‌ ده‌سته‌ی نیداره‌ی نه‌و کۆمه‌لانه‌دا دابن.

مادده‌ی پینجه‌م:

نه‌مانه‌ی خواره‌وه‌ به‌ نه‌ندامانی یه‌کیتی له‌ قه‌له‌م ده‌درتین:

ا- هه‌موو مامۆستا و انا‌به‌یژه‌کانی سه‌ربه‌ وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده‌و ته‌دریسییه‌کانی په‌یمانگاو زانکۆکان له‌ ههری‌مدا.

ب- مامۆستا شه‌هیده‌کانی بزاقی رزگاریخوازی کوردستان نه‌ندامانی شه‌ره‌فن.

ج- مامۆستایانی شو‌رش‌ی رزگاریخوازی نه‌یلول نه‌ندامی شه‌ره‌فن.

د- خانه‌نشینه‌کان له‌ نه‌ندامانی یه‌کیتی بۆ ماوه‌ی یه‌ک سال(له‌ رۆژی خانه‌نشینی و له‌ وه‌زیفه‌ ده‌ست به‌ردانه‌وه‌) به‌ نه‌ندام ده‌مینه‌وه‌.

- به‌شی سێیه‌م -

مادده‌ی شه‌شه‌م:

یه‌کیتی له‌م ده‌ستانه‌ی خواره‌وه‌ بیک دیت:

۱- ده‌سته‌ی گشتی.

۲- نه‌نجومه‌نی ته‌نفیزی.

۳- مه‌کته‌بی سه‌کرتارییه‌ت.

۴- ده‌سته‌ی لق.

۵- لیژنه‌ی قه‌زا.

ماددهی جهو ته م:

ا- دهستهی گشتی له هه موو نه و نه دامانهی یه کیتی پیک دیت که نیلتیزاماتی خو بان به پیتی حوکمه کانی نه م یاسایه به جی هیناوه. دهستهی گشتی بالاترین دهسه لاتی یه کیتییه و، هه ر دوو سال جاریک، له مه رکه زی یه کیتی، بو کونگره به ستنی کشتی، مه ندو به کانیان به ریژه یه ک که نه نجومه نی ته نفیزی دیاری ده کات کۆده بنه وه بو هه لیزاردنی سه رۆکی یه کیتی و نه دامانی مه کته بی سکر تار بیه ت که ژماره یان (۱۵) یازده نه دامی نه سلتی و چوار نه دامی به ده که. (نصاب) یش به ناماده بوونی دوو سییه کی ژماره ی مه ندو بان دیته جی، جا نه گه ر هات و (نصاب) نه هاته جی، نه وه، له و باره دا، داوی (۱۵) رۆژ له کۆبوونه و دی یه که م، له هه مان شوین و کاتدا ژماره ی مه ندو بانی ناماده بوو، چه ند ده بن، ببن، نه و (نصاب) هاتو وه ته جی و، هه لیزاردن ده ست یی ده کات.

ب- سه رۆکی یه کیتی و نه دامانی نه نجومه نی ته نفیزی و نه دامانی مه کته بی سکر تار بیه ت و نه دامانی ده سته کانی لقه کان، هه موویان نه دامی کۆنکره ن.
ج- یه کیتی بو ی هه یه، له سه ر داوی (۳/۲) ی نه دامانی نه نجومه نی ته نفیزی یان له سه ر داوی سییه کی نه دامانی ده سته ی گشتی کۆنگره یه کی لاو دکی به ستنی.

ماددهی هه شته م:

که سه ی بو سه رۆکایه تیی یه کیتی هه لیزاردی مه رجه له هاوو لاتیانی هه ریم بیت و خزمه تیشی له (۱۵) سال که متر نه بی.

ماددهی نۆیه م:

سه رۆکی یه کیتی نه م نه رک و فرمانانه ی خواره وه ده گیتی:
ا- له لابه نه دادگایی و نی داری و کۆنکره کاندایه دبیته نوینه ری یه کیتی و، مو عامه له و به لکه نامه کانی سه ره یه کیتی ته سدیق ده کاو، بویشی هه یه هه ندی له م نه رک و فرمانانه ی بسپیتر ی به یه کتی له نه دامانی نه نجومه ن که خو ی به که نی بکات.
ب- سه رۆکایه تی کۆبوونه و ده کانی ده سته ی گشتی و نه نجومه نی ته نفیزی ده کات.

ماددهی ده یه م:

نه که ر یایه ی سه رۆکی یه کیتی چۆل بوو و، باقیمه نی ماوه ی کۆنگره ی گشتیش له شه س مانگ زیاتر بوو، نه وه، له و باره دا، به هه مان نه و شیوازه ی له م یاسایه دا هاتو وه سه رۆکیکی دی بو یه کیتی هه لده برتر دیت.

نیش و نهرک و فرمانی کۆنگره

ماددهی یازده:

- ۱- له باساگهلی سندوقی زامنکاری و سندوقی وهفات و سندوقی نهخۆشیی سهخت و ترسناکی سهربه بهکیتی دهکۆلێتهوهو گفتوگۆیان لهسهه دهکات و نیقراریان دهکات.
- ۲- له یاسای بهکیتی دهکۆلێتهوهو گفتوگۆی لهسهه دهکاو پێشنیازی پێویست بۆ ههموار کردنی پێشکهش دهکات.
- ۳- له پێرۆی ناوخۆ دهکۆلێتهوهو گفتوگۆی لهسهه دهکاو نیقراری دهکات.
- ۴- له نهرک و فرمانی لیژنهکانی کۆنگرهی کشتی دهکۆلێتهوهو رێکیان دهخاو، ههردوو راپۆرتی نیداری و دارایی نیقرار دهکات.

پێکهاتهکانی نهنجومهنی تهنفیزی و نهرکهکانی

ماددهی دوازه:

بهکهه: نهنجومهنی تهنفیزی لهمانه پێک دێت:

- ۱- سهروکی بهکیتی.
 - ۲- نهندامانی مهکتهبی سکر تاربییهت.
 - ۳- سهروکانی لقهکانی پارێزگاکان.
- دوو ده: نهنجومهن نهم نهرک و فرمانانهی خوارهوه بهری دهخات:
- ۱- بهدواداچوونی نېشهکانی مهکتهبی سکر تاربییهت و دهستهکانی لقهکان.
 - ۲- بهدواداچوونی جێبهجێ کردنی راسپاردهو نیقرارکراوهکانی کۆنگره.
 - ۳- نامادهکردنی بوجهی کشتی و حساب و حسابکاریی کۆتایی.
 - ۴- بهخشینی شهرفی نهندامیتی به شهخسیاتی پهروهردی و هزرمهندان.
 - ۵- لیکۆلینهوهو گفتوگۆکردن لهسهه پێرۆی ناوخۆ پێشکهش کردنی پێشنیازی پێویست بۆ ههموار کردنی.
- سێههه: نهنجومهنی تهنفیزی کۆبوونهوهی خولهکانی خۆی، ههر سێ مانگ جارێک بۆ بهرپهوهبردنی کاروباری بهکیتی سازدهدات و، بۆشی ههیه ههرکاتێ پێویست بێت کۆبوونهوهی لاوهکی سازدات.

مهکتهبی سکر تاربییهت

ماددهی سیازده:

بهکهه: مهکتهبی سکر تاربییهت به دهستهی کارای نهنجومهنی تهنفیزی بهکیتی له قهلهم دهری و لهناو نهندامهکانیدا سکر تیریک ههلهدهبژێری دهبێته جیگری سهروکی بهکیتی و بهرپرسیانی لیژنه دارایی و نیداربهکان و نیش و کار بهسهه

نهدامه كانیدا دابهش دهكات. سهروكي يهكتی له كوونوهو دكاني مهكتی سكرتاریه تدا ناماده دهبی و، كه نامادش بوو كوونوهو كه به سهروكایه تی نهو سازده دری.

دوودم: كه سی بو نه دامیتی مهكتی سكرتاریه ت یان بو دهستی لقهكان هلبیژدری مهرجه هاوولاتی هه ریم بیت و خزمه تیشی له ده سال كه متر نه بیت.

سییم: مهكتی سكرتاریه ت نه نیشانه ی خواردهو بهری ددخات:

۱- بهركارخستنی موقه ردرات و راسپاردهكاني كونگره ی گشتی.

۲- بهركارخستنی موقه ردرات و ناراسته كاری و رینماییه كانی نه نجومه ن.

۳- سه ریه رشتی بزاقه كانی لقهكان و دهره تانی ناراسته كاری و رینماییه پتویست بو و ددیه تانی بهرژوهندی گشتی و بهرژوهندی ردوشی پهروهردی و فیركاری و توندو تۆل كردنی پتوهندی له گه ل دهسته گه لی نیداردی لقهكان.

۴- نیقرار كردنی خه رجی دارایی پتویست بو جیبه جی كردنی نیشه كانی مهكتی سكرتاریه ت (له سنووری سه لاحتی نیقرار كراو له چوارچیه ی نهو بره پارانه دا كه له بوجه ی گشتیدا بو ی دائراوه)، بۆشی هیه موناقه لاتی دارایی له چوارچیه ی بوجه نیقرار كراو كه دا بخاته كار.

۵- بو توندو تۆل كردنی پتوهندی خو ی له گه ل سه ندیكاو ریکخراوه پیشه یی و جه ماو دریه كانی هه ریمدا تیده كوشتی.

۶- بوجه ی سالانه و حساب و حسابكاریی كۆتایی ناماده دهكاو پیشكه شی دكات به نه نجومه ن بو ته سدیق كردنی.

دهستی لق

مادده ی چوارده:

یه كه م: ۱- مه ندوبه كانی پاریزگا، كه بو نه دامیتی كونگره ی گشتی هلبیژدراون، دوا ی ته و او بوونی نیش و كاره كانی كونگره كو ددنهو ده سه ریه رشتی مهكتی سكرتاریه ت بو هلبیژاردنی دهستی لق كه له حهوت نه دامی نه سلی و دوو نه دامی یه دهگ پتیک دیت.

۲- دهستی لق له كوونوهوی یه كه میدا سهروكي لق و بهرپرسانی لیژنه تاییه كاردهكان هه لده بژی.

دوودم: دهستی لق نه م كارو فرمانانه ی خواردهو بهری ددخات:

۱- بهركارخستنی موقه ردرات و راسپاردهكاني مهكتی سكرتاریه ت.

۲- له چوارچیه ی بوجه ی سالانه ی یه كیتیدا گفتوگو له سه ر بوجه ی سالانه ی لق دكات و رینماییه گه لی دارایی و سنووقی زامنكاری و سنووقی وهفات و سنووقی نه خوشییه سهخت و ترسناكه كان ددخاته بهركار.

لیژنه‌ی قه‌زا

مادده‌ی پازده:

یه‌که‌م: مه‌ندوبه‌کانی قه‌زا، که بۆ نه‌ندامیتی کۆنگره‌ی گشتی هه‌لبژێردراون، دوای ته‌واوبوونی نیش وکاره‌کانی کۆنگره‌ کۆ دهنه‌ود به‌ سه‌ره‌رشتی ده‌سته‌ی لق بۆ هه‌لبژاردنی لیژنه‌ی قه‌زا له‌ناو خۆباندای که له (٣) سی نه‌ندامی نه‌سلێ و یه‌ک نه‌ندامی یه‌ده‌گ پێک دیت.

دووه‌م: لیژنه‌ی قه‌زا له‌ یه‌که‌م کۆبوونه‌وه‌یدا سه‌رۆکیک له‌ناو نه‌ندامه‌کانیدا بۆخۆی هه‌لدبژێری و، سه‌رۆک له‌ کۆبوونه‌وه‌کانی ده‌سته‌ی لقدا نامه‌ ده‌بیت.

سه‌یه‌ه: نیش وکاری لیژنه‌ی قه‌زا:

- ١- به‌رکارخستنی بریارو ناراسته‌کاریه‌کانی ده‌سته‌ی لق.
- ٢- سه‌ره‌رشتی کاروباری یه‌کیتی له‌ قه‌زادا.
- ٣- به‌رزکردنه‌وه‌ی راپۆرتگه‌لی دهوری بۆ ده‌سته‌ی لق دهرباره‌ی هه‌ر شتی که پێویست بیت بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی سه‌وه‌ی فێرکاری.

- به‌شی چواره‌م -

دارایی یه‌کیتی

مادده‌ی شازده:

یه‌که‌م: دارایی یه‌کیتی له‌مانه‌ پێک دیت:

١- هه‌ر مامۆستا وانه‌بێژیکێ نه‌ندام مانگانه‌ پێنج دینار ده‌دات و به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه له‌ مووجه‌که‌ی داده‌شکێری:

- ١- دوو دینار بۆ به‌رژه‌وه‌ندی سندوقی زامنکاری.
- ب - یه‌ک دینار نابوونه‌ی به‌شداربوونی سندوقی وه‌فات.
- ج - یه‌ک دینار نابوونه‌ی به‌شداربوونی سندوقی نه‌خۆشییه‌ سه‌خته‌کان.
- د - یه‌ک دینار نابوونه‌ی مانگانه‌ی نه‌ندامیتی.
- ٢- هه‌موو نه‌ندامیکێ ته‌دریسی له‌ په‌یمانگاو زانکۆکاندا دووقاتی نه‌وه‌ ده‌ده‌ن که له‌ بره‌گی (١) ی سه‌ره‌وه‌دا بریار دراوه.
- ٣- ده‌سنگه‌ (منح) و یارمه‌تی که حکومه‌تی هه‌رێم به‌ یه‌کیتی ده‌به‌خشی.
- ٤- قازانجی بزاقه‌کانی یه‌کیتی.
- ٥- سوودو قازانجی وده‌ره‌یتانه‌کان (الاستمارات).
- ٦- کرێی عیقاراتی مولکی یه‌کیتی.

دووه‌م: کۆنگره‌ی گشتی چۆنیتی خه‌رج کردنی نه‌وانه‌ی بره‌گی (١، ب، ج، د) ی به‌ندی یه‌که‌م دیارده‌کات و پێویسته‌ ده‌سته‌ی نیده‌اره‌گه‌لی لته‌کانیش نیلتیزامیان به‌و

رینمایانوهه هه بێ که له م باره به وه ده رده چن و لیژنه گه لی تاییه تکار به ناوی (لیژنه ی زمانکاری و لیژنه ی یاری ده دانی نه دامان) پیک به یئن بو بهرکار خستیان.

سییه م: کردنه وه ی حسابیک له بانکه کانی هه ریمدا.

چواره م: ره زامه ندی له سه ر پریاره کانی لیژنه ی زمانکاری و لیژنه ی یارمه تیدانی ماموستایان، له کوپوونه و ه کانی لقدا ده درێ.

پینجه م: حساباتی به کیتی بو ربقابه ی یاسایی و دارایی ملکه چ ده بێ.

شه شه م: هه ر نه دامان نه دامیته ی خۆی له یه کتیدا له ده ست بدات، مافی نه وه ی نابی داوا ی مافی دارایی له یه کیتی بکات.

حه وه تم. (٤٠٪) چل له سه دی نه و داها ته داراییه ی که له برگه (د) ی به ندی (یه که م) دا ها تووه، له لایه ن لقه وه ده گوازیته وه ده خریته سه ر حسابی مه کته بی سکر تاریه ت له بانکه کانی هه ریمدا.

مادده ی هه ژده:

بوجه ی گشتی به کیتی له بوجه ی تاییه تی مه کته بی سکر تاریه ت ولقه کان و پرۆژه کان و نیعتماداتی تاییه ت به مه کته بی سکر تاریه ت یان لق پیک دیت.

مادده ی هه ژده:

مه کته بی سکر تاریه ت یان ده سه ته ی لق بو ی هه یه، داوا ی ره زامه ندی نه نجومه نی ته نفیزی، به شیک له داها ته داراییه که ی خۆی له پرۆژه گه لی ره نه وه یته کی (مشاریع انتاجیة) سوو ده خش به یه کیتی، وه به ره یته ی.

- به شی پینجه م -

مادده ی نۆزه:

یه کیتی، که به پتی نه م یاسایه دامه زراوه، نوینه ری ماموستایانی کوردستانی - عیراقه له ناو هه ریم و له ده رده ی هه ریمیشدا.

مادده ی بیست:

یه کیتی له هه موو نه و نه نجومه ن و 'بیژنه ده' که پتوه ندییان به بواری ماموستایان و په روه رده و فیکر کاریه وه هه یه به شدار ده بێ.

مادده ی بیست و یهک:

یه که م: سه روکی به کیتی و سکر تیری مه کته بی سکر تاریه ت و سه روکانی لقه کان لی ده برین و خو ته رخان ده که ن بو به نه نجام گه یانندی کارو فرمانی به کیتی.

دوو هه م: مه کته بی سکر تاریه ت بو ی هه یه و به رپژه ی (٣/٢) دوو سییه کی نه دامانی مه کته ب پریار له سه ر خو ته رخان کردنی هه ر نه دامان له نه دامانی مه کته بی

سکرتارییهت یا نهدامی دهستهکانی لقهکان بدات بۆ بهرئێخستنی ئیش و نه رکی
یه کیتی.

سێیههه: بئوئسته ژمارهه تهرخانکراوهکانی ئیش و کاری یه کیتی له نه نهدامانی
مه کتهبی سکرتارییهت یان له نه نهدامانی دهستهه لق له رێژهه (۳/۱) سێیههه
ژمارهه نه نهدامهکانی تینه پهڕی.

چواردهه: ماوهه خۆتهرخان کردنی نه نهدام بۆ ئیش و کاری یه کیتی به خزمهتی فیعلی له
قه لهه ده درئ و بۆ ته رفیع و عهلاوهه خانه نشینی و ته رقیهه زانستی به خزمهت
حساب ده کهرئ و ، به پیتی یاسا و رینوتنییهه تاییه ته کانیش جگه له مووچهه
دهرمالهه پیشهههه و زانکۆبه یه کیتتیش دهرمالهه دیارکراوه بۆ ماوهه
خۆتهرخان کردنه کهه ده داتئ.

- بهشی شه شههه -

هوکمه کۆتاییهکان

مادهه بیست و دوو:

باره گاکانی یه کیتی به بریارتیکی دادگایی و به ناماده بوونی سه رهۆکی یه کیتی یان
سه رهۆکانی لقهکان یان نوئنه ره یه کیتی ، نه بی ، نابئ پیشکهرئ.

مادهه بیست و سه:

لق له سنووره جوگرافییه پارێزگاکهه خۆیدا ههوییه به نه نهدامانی خۆی ده دات ،
ههوییه کانیش پئوئسته یه ک بن و له مه کتهبی سکرتارییهه ته وه ده رهووبن.

مادهه بیست و چوار:

هه ره دهقی پئچه وانهه هوکمهکانی نهه یاسایه بیته ، ناخرئته بهرکار.

مادهه بیست و پئنج:

پئوئسته نه نهجومه نه وه زیران هوکمهکانی نهه یاسایه بخه نه بهرکار.

مادهه بیست و شهش:

نهه یاسایه له رهۆژی بلا و کردنه وهه له (وه قایعهی کوردستان) دا ، ده خرئته بهرکار.

د. رهۆز نوره شاهه یس

سه رهۆکی نه نهجومه نه نیشتمانی

کوردستانی - عێراق